

6. Кодекс України про адміністративні правопорушення : Закон України від 07.12.1984 № 8073-X. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>
7. Про військово-цивільні адміністрації : Закон України від 03.02.2015 № 141-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/141-19>
8. Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України від 13.04.2012 № 4651-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>
9. Конвенція ООН проти корупції : прийнята 31.10.2003 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_c16
10. Criminal Law Convention on Corruption (ETS 173). Council of Europe. URL: <https://www.coe.int>

**Тимощук О.Г., к.ю.н., доцент кафедри
конституційного права та теоретико-правових дисциплін
Білоцерківський національний аграрний університет**

ГАРМОНІЗАЦІЯ КРИМІНАЛЬНОГО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ З АНТИКОРУПЦІЙНИМИ КОНВЕНЦІЯМИ РАДИ ЄВРОПИ

Боротьба з корупцією посідає пріоритетне місце у процесі інтеграції України до Європейського Союзу. Антикорупційні конвенції Ради Європи формують нормативний стандарт, що визначає обсяг зобов'язань держави у сфері кримінально-правової протидії корупції. Україна має потребу у повній відповідності цим стандартам. Така відповідність забезпечує ефективне кримінальне переслідування корупційних діянь і підсилює довіру міжнародних партнерів до українських державних інституцій. Актуальність питання зростає у зв'язку з умовами повоєнної відбудови та потребою у стабільній зовнішній фінансовій підтримці.

Антикорупційні конвенції Ради Європи містять мінімальні вимоги до криміналізації діянь корупційного характеру. Україна імплементувала положення Кримінальної конвенції про боротьбу з корупцією 1999 року [1]. Законодавець унормував відповідальність за активний і пасивний підкуп. Норми також охопили підкуп іноземних посадових осіб. Україна враховує рекомендації GRECO щодо деталізації складів злочинів і визначення межі між кримінальними правопорушеннями та дисциплінарними проступками [6]. Така межа забезпечує правову визначеність і унеможливорює довільне правозастосування.

Україна адаптувала вимоги щодо відповідальності юридичних осіб. Механізм спеціальної конфіскації відповідає стандартам Ради Європи. Такий механізм забезпечує позбавлення корупційного доходу навіть без обвинувального вироку щодо фізичної особи. Законодавство України також

містить норми про незаконне збагачення. Рада Європи підтримує наявність таких інструментів у системах держав, які мають підвищені корупційні ризики [2]. Інституційна складова також має відповідність міжнародним стандартам. Україна створила систему спеціалізованих органів, до яких належать НАБУ, САП та ВАКС. Така модель відповідає стандартам незалежності та професійної спеціалізації. Вона забезпечує належний рівень компетентності та процесуальної автономії у справах корупційного характеру. Попри досягнутий прогрес, кримінальне законодавство України потребує подальшого вдосконалення. Залишається неврегульованим питання криміналізації корупційних діянь у приватному секторі. Ця сфера демонструє високі ризики корупції та потребує чітких і деталізованих кримінально-правових норм. Актуальним є удосконалення механізмів конфіскації майна третіх осіб. Рада Європи рекомендує розширити доступні інструменти повернення активів.

Боротьба з корупцією триває в умовах повномасштабної війни проти України. Такий контекст формує значні ризики для публічних фінансів і ускладнює контроль за використанням міжнародної допомоги. Антикорупційні конвенції Ради Європи визначають орієнтири для вдосконалення кримінального законодавства у воєнних умовах. Гармонізація норм має ключове значення для довіри міжнародних партнерів та інституційної стійкості держави у період воєнної турбулентності [7]. Потреба у відповідності міжнародним стандартам набуває особливої ваги у контексті майбутнього членства України в ЄС.

Війна створює нові виклики для практики гармонізації. Значна частина корупційних правопорушень виникає у сфері оборонних закупівель. Ця сфера потребує прозорих процедур і чіткої відповідальності за зловживання повноваженнями під час використання військового бюджету. Конвенції Ради Європи містять вимогу щодо ефективних механізмів контролю за публічними ресурсами. Українське законодавство вже містить спеціальні норми щодо зловживань у сфері оборонних закупівель. Проте воєнний контекст потребує їх подальшої деталізації та уніфікації [5].

Додаткового вдосконалення потребує інститут відповідальності юридичних осіб. Воєнна економіка створює вразливі точки для корупційних схем. Рада Європи вимагає реальної дієвості санкцій щодо компаній. Україна застосовує спеціальну конфіскацію та інші інструменти, але їх практичне використання потребує розширення. Це має особливе значення для справ, що охоплюють активи у третіх юрисдикціях. Воєнний контекст підсилює потребу у прозорих та передбачуваних кримінально-правових процедурах. Довіра міжнародних партнерів тісно залежить від відповідності національних норм стандартам Ради Європи. Гармонізація має важливе значення для збереження міжнародної підтримки України [3], [6].

Отже, гармонізація кримінального законодавства України з антикорупційними конвенціями Ради Європи має системний характер.

Україна сформувала сучасну модель кримінально-правової протидії корупції. Модель відповідає основним вимогам Ради Європи. Проте процес гармонізації продовжується. Україна має потребу в уточненні складів окремих злочинів та у посиленні кримінально-правових інструментів у приватному секторі. Подальша гармонізація підвищить ефективність кримінального переслідування, забезпечить стабільність правозастосування та зміцнить довіру міжнародних партнерів у процесі європейської інтеграції.

Список використаних джерел

1. Кримінальна конвенція про боротьбу з корупцією: Конвенція Ради Європи від 27.01.1999 р. ETS No. 173. Страсбург : Рада Європи, 1999. 15 с.
2. Додатковий протокол до Кримінальної конвенції про боротьбу з корупцією: Протокол Ради Європи від 15.05.2003 р. ETS №. 191. Страсбург: Рада Європи, 2003. 10 с.
3. GRECO. Evaluation Report on Ukraine. Страсбург : Council of Europe, різні роки. URL: <https://www.coe.int/greco>
4. Про запобігання корупції : Закон України від 14.10.2014 р. № 1700-VII. Відомості Верховної Ради України. 2014. № 49. Ст. 2056.
5. Про правовий режим воєнного стану : Закон України від 12.05.2015 р. № 389-VIII. Відомості Верховної Ради України. 2015. № 28. Ст.250.
6. Рекомендації GRECO щодо України. Ad Hoc Recommendations. Страсбург: Council of Europe, 2015–2024 pp.
7. Європейська Комісія. Щорічний звіт щодо імплементації Україною антикорупційних реформ у межах євроінтеграційних зобов'язань. Брюссель: ЄК, 2022–2025 pp.

УДК 349.6

Обіюх Н.М. к.ю.н., доцент

Білоцерківський національний аграрний університет

МІЖНАРОДНЕ АНТИКОРУПЦІЙНЕ ЗАКОНОДАВСТВО В ЕКОЛОГІЧНІЙ СФЕРІ

У даній публікації розглянуто поняття та значення міжнародного антикорупційного законодавства, що регулює питання запобігання та протидії міжнародній екологічній злочинності та корупції. Проаналізовано окремі правові аспекти міжнародних злочинів проти довкілля.

Ключові слова: антикорупційна політика, екологічні злочини, міжнародне екологічне право.

Важливу роль у регулюванні антикорупційної діяльності в екологічній сфері відіграють міжнародні договори та угоди. В них передбачені основні цілі та завдання, а також пропонуються окремі механізми для здійснення